Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Pedro Zumelaga Ozaeta

Arrasate, Gipuzkoa
(1914-2007)

Aurkibidea

Biografia

Zintak

ARR-003

- **Proiektua**: Arrasateko haur kantak eta jolasak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2004-11-05
- **Iraupena**: 62 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

ARR-004

- **Proiektua**: Arrasateko haur kantak eta jolasak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2004-11-05
- **Iraupena**: 18 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. "Binbili bonbolo" kanta abesten zion amak

- **Erref**: ARR-003/021
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:25:15. **Bukatu**: 00:26:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:
Pedro umea zela, amak "Binbili bonbolo" abesten zion.

Transkripzioa
- Kantetan euen, amak kantetan osten niri:

"Binbilil, bonbolo,
Sendo lo
Itsua kantuan balego."

Ta beste bat:

"Binbili, bonbolo,
Sendo lo
Akerra Frantzian balego.
Akerrak kanta,
ardiak dantza,
ahuntzak danboliña jo!"

- Eta hori ze kantatzen zan, umiekin?
- Ba, umia nitzela kantetan auen.
- B: Ume txikixek ez, 4-5 urtekuek edo...

2. `Itsasoan laino dago´ kanta

- **Erref**: ARR-003/022
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:26:25. **Bukatu**: 00:27:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
`Itsasoan laino dago´ kanta.

Transkripzioa
- Eta hori be bai:

Itsasoan laiño dago
Baionako barraraiño.
Nik zu zaitut maitiago
arraintxuak ura baiño.
Nik zu zaitut maitiago
txoriak bere umiak baiño.

Zure oroitz aita dago
laiñopian barruraiño
Nik zu zaitut maitiago
txoriak bere umiak baiño.
Nik zu zaitut maitiago
arraintxuak ura baiño.

3. Bere gaztaroko Arrasate

- **Erref**: ARR-003/025
- **Iraupena**: 0:04:20. **Hasi**: 00:29:20. **Bukatu**: 00:33:40

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Bestelako kontuak » Historia orokorra

Laburpena:
Umetako kontuak. Bere gaztaroko Arrasate nolakoa zen. Korrikalari ezaguna herrian, Zeferin Mendizabal. Arrasateko historia. Santa Barbara. San Juanetan zezenak egoten ziren bertan. Pedro ume-umea zela, globo bat egon zen bertan.

4. "Txarlotada" ikustera aitarekin

- **Erref**: ARR-003/026
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:33:40. **Bukatu**: 00:35:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
1914an jaiotakoa da Pedro. Umetako kontuak. San Pedro egunean aitak "Txarlotada" bat ikustera eraman zuenekoa.

5. Pilota partidak; pilotari ezagunak

- **Erref**: ARR-003/029
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:37:20. **Bukatu**: 00:38:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Pilota partidak noiz izaten ziren. Pilotari ezagunak; "Mondragonesa".

6. Pilotarako zaletasuna haur eta helduek

- **Erref**: ARR-003/030
- **Iraupena**: 0:02:55. **Hasi**: 00:38:40. **Bukatu**: 00:41:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Pilotarako zaletasuna umeen artean. Nola jolasten zuten. Helduek ere lanera joan aurretik pilotan jokatzen zuten.

7. Garizuman txirikiletan

- **Erref**: ARR-003/032
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:42:35. **Bukatu**: 00:43:45

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Garizuman, txirikiletan egiteko ohitura. Nola jolasten zuten azaltzen du.

8. Jolasak: diaboloa, kanikak...

- **Erref**: ARR-003/033
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:43:45. **Bukatu**: 00:46:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Jolas mota asko zeuden. Neskak diaboloarekin, mutilak kanikaka egiten zuten. "Cuentos de Calleja".

9. Umetako arropa

- **Erref**: ARR-003/034
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:46:50. **Bukatu**: 00:47:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Umetan erabiltzen zuten arropa nolakoa zen.

10. Kanikatan nola egiten zen

- **Erref**: ARR-003/035
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:47:50. **Bukatu**: 00:49:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Kanikatan nola egiten zuten. Hasieran buztinezkoak ziren, gerora kristalezkoak.

11. Garizuman txirikiletan egiten zen

- **Erref**: ARR-003/036
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:49:00. **Bukatu**: 00:49:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Txirikiletan nola egiten zuten; zenbat eta urrunago bota, hobe. Garizumako jolasa zen.

12. Gaseosa botiletako kanikak

- **Erref**: ARR-003/037
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:49:45. **Bukatu**: 00:51:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Gaseosa botilek izaten zuten kanikarekin jolasten zuten.

13. Cross country-a, orduko kirol famatuena

- **Erref**: ARR-003/039
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:51:40. **Bukatu**: 00:53:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:
Cross country-a, orduko kirolik famatuena zen.

14. Arrasaten bi zine, baina joateko dirurik ez

- **Erref**: ARR-003/040
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:53:05. **Bukatu**: 00:56:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
Arrasaten bi zine egon ziren garai batean. Umetan zinera joateko dirurik ez. Ematen zituzten pelikulak nolakoak izaten ziren. San Juanetan zinea doan izaten zen.

15. Hamar urterekin tiple gisa korura

- **Erref**: ARR-003/042
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:57:00. **Bukatu**: 00:58:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Umetan, elizako kantak abesten zituzten. Hamar urterekin sartu zen tiple koruan.

16. "Ume txikia negarrez dago..." kanta

- **Erref**: ARR-004/001
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:00:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:
"Ume txikia negarrez dago..." kanta abesten du Pedrok.

Transkripzioa
Ume txikia negarrez dago
ama emazu titia
amak emango titi goxua
lo egiteko gustora.

Lo egiteko gustora eta
ama lanian dabilla
Aita gaiztua tabernan dago
pikaro jokalaria.

- Eta hori be lo-eraittekua zan?
- Bai, lo-eraitteko kantua zan.
- Eta hori zeiñi ikasi zetsazun zuk?
- Hori amak kantetan auen.
- Amak hori be bai?
- Bai.

17. `Arre, arre mandako´ kanta

- **Erref**: ARR-004/003
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:01:30. **Bukatu**: 00:02:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:
`Arre, arre mandako´ kanta ezaguna.

Transkripzioa
- Eta gero, beste kantu batzuk egoten ziran, ba, umia hanka-gaiñian edo altzuan edo holan...
- Egongo zien, egongo zien, baiña ni gaur por gaur ez naz akordetan.
- "Arre, arre, mandako" ta...
- B: "... bixer Tolosarako, etzi Panplonarako. Handik zer ekarriko? Zapata ta gerriko."
- Orduan akordatzen zarie...
- B: Amak kantetan oskun:

Arre, arre, mandako,
bixer Tolosarako

etzi Panplonarako.
Handik zer ekarriko?
Zapata ta gerriko.

- Norentzako? Ez zan galdetzen holan?
- B: Norendako, aittendako.

18. "Toka-torreka" jolasa

- **Erref**: ARR-004/006
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:05:00. **Bukatu**: 00:05:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
"Toka-torreka" jolasten zuten umetan. Bi talde behar izaten ziren jolas egiteko.

Transkripzioa
- Bai, guk toka-torreka ta eitten gauen, toka-torreka.
- Zelan?
- Toka-torre.
- Eta zelan da hori?
- Toka-torreka zan, [arin-arinka ibiltzera]. Ipini alde baten sei mutiko ta bestaldien beste sei mutiko. Eta lehenengoko hara juaten zana hara, ha hormie joten auena, ha zan... Zera, han preso baeuezen batzuk. Zu ariñeke bazebitzen, ezta? Ta bata bestiei [zirkuka] ta. Bati ebaketan eutsen ta eruten euen hara, preso moduen, torrera. Ta zu [haren gaiñetik] edo alde batetik edo bestaldetik han sartzen bazitzen iñok ikutu barik, ha bestia librau eitten [dozun]. [...] toka-torreka.
- B: Taka-torreka.

19. Umetako jolasak; "Txorro-morro" jolasa

- **Erref**: ARR-004/007
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:05:55. **Bukatu**: 00:08:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. "Txorro-morro." jolasaren inguruko azalpena.

Transkripzioa
- Ta beste bat, beste bat zan... zan "Piku, kallo, ke". Bizenta, "Piku, kallo, ke" zelan zan?
- "Txorro-morro"...?
- "Txorro, morro, piku, kallo, ke".
- Hori, baiña, halan, alkarren gaiñera salto eitten, ezta?
- Bai.
- Zelan eitten zenduen?
- Hori izeten zan: bat egoten zan jarritta, harmaillan jarritta, ezta? Bat. Ta

haren azpixen makurtuta bat. Ta haren atzekaldien beste bat makurtuta. Ta hiru edo lau edo holan. Ta gero, saltarixak. Ta saltarixak allegau biher zien han norberagaiño. Ha zan kanpeoia. Baiña askotan buruen joten auen ta "bunba!" ta…
- Ta noiz esaten zan "Txorro, morro" hori?
- "Txorro, morro"… A! "Txorro, morro" esaten zan… Bat… Zu ipintzen [zitzen] holan, ezta? Eta bestia hamen burua azpixen dauela. Ta esaten [zan]: "Txorro, morro, piku, kallo, ke". Ta "txorro" ta "morro" ta… "piku" izango zan ta "kallo", "ke". Ta ez baeuen azertetan esaten [zan]: "Si hubieras dicho [sardinito], si hubieras dicho…"… "Si hubieras dicho sardin-zesto…"… ez naz akordetan oin!… Ez zara akordetan, Bixenta, horrekin?
- B: Txorro-morroka?
- Ez, txorro-morroka da gauza bat, baiña hori bestie zan: "Txorro, morro, piku, kallo, ke". "Txorro", "morro", "piku", "kallo", "ke". Ta zan: azertau ein biher euen bestiak. Zuk atzamarrak holan [baaukozun] "sardin-zesto" zan ta holan [baaukozun] "piku". Ta bestie "kallo" holan ta… Holan zan. Ipini bihar [dozun…] ta azpixen dauenak igarri ein biher [eutsen]. Ta: "Si hubieras dicho sardin-zesto…"…
- B: Txorro-morroka.
- Bai, hori ba. "Txorro, morro, piku, kallo, ke". Ta: "Si hubieras dicho sardin-zesto, si hubieras dicho no sé qué, tara-ri-ra…". Erderaz ez [zakiun] ta!
- Eta hori erderaz zan?
- Bai, hori erderaz zan. Baiña erderaz, zelako erderaz, e! Zelabaitekua!

20. Euskal Eguna; euskararekin lotutako kontuak

- **Erref**: ARR-004/008
- **Iraupena**: 0:04:50. **Hasi**: 00:08:20. **Bukatu**: 00:13:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:
Umeek erdarazko kantak ikasi behar izaten zituzten; hizkuntza menderatu ez eta demaseko astakeriak esaten zituzten. Maiatzeko loreak; Euskal Eguna. Pedrok Xabiertxo liburua erabili zuen eskolan. Dotrina ongi jakiteagatik saria jaso zuten. Argia aldizkarira harpidetza. Azkue sarritan egoten zen Arrasaten.

21. Azkue Arrasatera etortzen zeneko kontuak

- **Erref**: ARR-004/009
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:13:10. **Bukatu**: 00:15:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Azkue ezagutu zuen. Haren inguruko kontuak aipatzen ditu. Arrasatera zertara etortzen zen. Herriko beste pertsonaia ezagun batzuekin batera tertuliak.

22. Herri euskaltzalea; maiatzaren 1a

- **Erref**: ARR-004/010
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:15:00. **Bukatu**: 00:16:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Herri euskalzalea. "Primero de mayo" eguna nola ospatzen zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-19

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com